

לא בזכות הכוח!

הצגה לחנוכה

מעובד עפ"י "מגילת חנוכה" מאת חגי בן ארצי
בי"ס ניצני קטיף, מעובד על ידי גב' חנה שנהב

תפאורה:

כפר יהודי (מודיעין)
מתקופת בהמ"ק השני,
וברקע: בהמ"ק השני.

תפקידים:

2 קרייניות
2 כרוזים (של מלך יוון)
2 חיילים (של מלך יוון)
2 נשים: הודיות
2 מתיוונים
ליסיאס + 3 חיילים יוונים.
מתיהו
יהודה המכבי
4 חייליו של יהודה המכבי
2 כוהנים (אחראית מוזיקה)

לא בזכות הכוח!

הצגה לחנוכה
מעובד עפ"י "מגילת חנוכה" מאת חגי בן ארצי.

מערכה 1: לא מוותרים

קריינית 1: הכל קרה בסוף בית המקדש השני.
אלכסנדר מוקדון מלך יוון כבש ארצות רבות ושלט עליהן, לאחר שמת, עברה מלכתו לעבדיו, שאחד מהם היה:

המלך אנטיוכוס

קריינית 2: מלך רע ואכזר היה אנטיוכוס,
ורצה שכל אנשי מלכותו ישתחוו לפסלים.
2 כרוזים: הקשיבו הקשיבו, כרוז המלך מודיע:
כרוז 1: עליכם להקריב חזירים ובהמות טמאות לכבוד אלילי יוון.
כרוז 2: אסור ללמוד תורה!
אסור לשמור שבת!
אסור לקיים ברית מילה!
כרוז 1: מי שלא יקיים את גזרת המלך - ימות!!!

כרוז 2: ימות בעינויים קשים!

2 נשים הודיות: מפחדות.

אישה 1: שמעת? אסור ללמוד תורה, אסור לשמור שבת, אסור לקיים ברית מילה!
אישה 2: נראה לך? הם לא יצליחו לשבור אותנו!!!

2 חיילים יוונים: - זורקים ספרי תורה לתוך האש. (אש!)
חייל 1: "באנו לחפש אנשים שלא מקיימים את גזרות המלך החדשות"
מחפשים עם פנסים בכל מקום אפשריץ
חייל 2: "מסכן מי שייתפס, איזה עינויים מחכים לו, ובסוף- הוא ימות!"

קריינית 1: באחד הימים נמצאו החיילים במערה שתי נשים שערכו ברית מילה לבניהן בסתר. הן לא הסכימו להתנצל או להתחרט, וכעונש על-כך הפילו אותן החיילים יחד עם שני תינוקותיהן מחומת העיר הגבוהה.

קריינית 2: היוונים ניסו את כוחן גם נגד משפחות שלמות:
הם פנו לחנה ושבעת בניה, ובקשו מהם לאכול מבשר-חזיר. כל הבנים, ביחד עם אמם הזקנה הכריזו באוזני המלך:

"אנחנו מוכנים למות, ולא לעבור על דברי תורתנו הקדושה!!!"
כך מתו שבעת הבנים בעינויים קשים,
והאמא- מעודדת אותם לשמור את נאמנותם לה' אלוהם.
גם עליה לא ריחמו פקידי המלך, והרגו אותה, לאחר שסירבה גם היא לאכול מבשר החזיר.

קריינית 1: בכי וזעקה נשמעו בכל מקום, והארץ כולה התעטפה באבל.

מערכה 2- יוצאים למלחמה.

קריינית 1: בימים ההם חי בעיר מודיעין שליד ירושלים כהן זקן ושמו מתתיהו ולו חמישה בנים: יהודה, יוחנן, שמעון, אלעזר ויונתן.
מתתיהו: עולה על הבמה, עצוב, כמעט בוכה, ידיו על פניו והוא זועק:
"אוי לי כי נולדתי לראות את המקדש שומם וחרב ואין עובדים בו בגלל גזרת המלך, אוי לי שאני חי בדור שבו יהודים רבים מאחיי ממרים את דתם:
במקום לעבוד במקדש- הם זובחים חזירים לפסלי יוון.
אוי לי שיהודים אמיצים ונאמנים לתורתם ולאלוקם נהרגים, ומתים בעינויים קשים".

-מתחיל לבכות.

יהודה עולה על הבמה, מודאג מכך שאביו בוכה.
"אבא מדוע תבכה? במקום לבכות, עלינו לצאת למלחמה על אויבינו, נילחם בהם! ולא נמות אנו ובנינו!
אם לא נלחם על חיינו ועל תורתנו הם ישמידו את כולנו, כפי שעשו לחנה ושבעת בניה, וכפי שעשו לרבים מאחינו!"

מתתיהו: "צודק אתה בני, צודק אתה בני"

שניהם יורדים מהבמה לאט.

(-להביא לבמה: קוביות עץ גדולות, פסל, בהמה להקרבה.)
ברקע: 2 חיילים יוונים עולים על הבמה, עם 2 הכרוזים.
החיילים- מקימים "מזבח" הכרוזים קוראים לאנשי מודיעין.
כרוז 1: אנשי מודיעין הקשיבו! אנשי מודיעין הקשיבו!
כרוז 2: בשם המלך הנכם נקראים להשתתף בהקרבת חזיר לפסל זאוס.
כרוז 1: השתתפות חובה!
רקע: אנשים רבים מתאספים, 2 הנשים, מתתיהו, יהודה, 2 יהודים מתיוונים. - יש המולה כולם מדברים. ואז משתתקים.

חייל 1: אתה, זקן ונכבד אתה, בוא עלה אל הבמה.
מתתיהו עולה לאט.

חייל 2: (מתחנף) אדם גדול ונכבד אתה, וסבבך משפחה גדולה, בנים ובנות.
בוא ראשון אל הבמה, והקרב את ה"זבח" כמצוות המלך. אם תעשה כדבר המלך תכובד אתה ובניך בכסף ובזהב ובמתנות רבות!

ברקע: שקט גמור בקהל, מסתכלים אחד על השני, מתוחים לדעת מה יקרה!

מתתיהו: לא נעשה ולא נשמע לדברי המלך!
כי האלוקים שבשמיים הוא מלכנו ! אני ובניי ואחיי נשאר נאמנים לתורתנו ומצוותינו!

חיילים: "הורידו אותו מן הבמה, חוצפן!"
דוחפים ומורידים אותו מהמזבח, קוראים למתיוון להקריב את ה"זבח"
המתיוון: עולה על המזבח ובידיו בהמה טמאה להקרבה.

מתתיהו שולף חרב שהייתה מוסתרת מתחת לבגדיו והורד את המתיוון הבוגד. לאחר מכן רץ לעבר 2 החיילים והורג גם אותם.
בס"ד

2 הנשים הורסות את המזבח, וזורקות את הפסל.
המתיוון השני בורח: "איזה פחד, חשבתי שהיוונים שולטים פה..." (מעורר גיחוך)
מתתיהו: עולה על הריסות המזבח, וקורא בקול גדול:
"יהודים, יוצאים למלחמה! לא ניתן להם לחלל את שם ה'! לא ניתן להם להרוג אותנו! מי לה' - אלי!!!"

מערכה 3 : המרד

קריינית 2: אנשים מעטים אך אמיצים התאספו סביב מתתיהו ובניו, ויחד הם התחבאו במערות שבסביבות העיר גופנה. ושם הם נערכו למלחמה ביוונים.
החיים במערות היו קשים מנשוא:

קריינית 1: לא תמיד היה להם מה לאכול, או מה לשתות.
וימים שלמים הם לא ראו אור יום ולא נשמו אוויר נקי.
קריינית 2: מתתיהו הזקן לא החזיק מעמד בתנאים הקשים, וחלה במחלה קשה, לפני מותו אסף אליו את בניו ומסר להם את צוואתו:
מתתיהו: "זכרו את מעשי אבותיכם אשר מסרו את נפשם והצילו את עמם. זכרו את יהושוע ואת כלב ואת דוד שניצח את גוליית ולימדו מהם כי אין לפחד מאדם רשע גם אם הוא חזק ומאיים. אבותינו בטחו בה', והוא הושיע אותם. החזיקו במצוות התורה והאמינו בה', והמשיכו לנקום באויבכם!"

קריינית 1: במילים אלה נפרד מתתיהו מבניו, והם קברו אותו במודיעין עירו.
מוזיקה עצובה

קריינית 2: כאשר שמע אנטיוכוס שמתתיהו ובניו מורדים בו, כעס כעס גדול ושלח לשם את ליסיאס שר הצבא להשמידם!

קריינית 1: ליסיאס הגיע בליווי צבא גדול ועצוב: ארבעים אלף חיילים ושבעת אלפים סוסים ופרשים כולם חנו באמאוס העיר היוונית הגדולה.
קריינית 2: יהודה ואנשיו פחדו מאוד בראותם את הצבא הגדול, והם כל כך מעטים!

ברקע: יהודה ואנשיו עולים לבמה במדי צבא, עטופים בטליתות מתפללים (סידורים) קוראים בתורה (ספר תורה) ותוקעים בחצוצרות (חצוצרות)
יהודה: עדיף שנמות במלחמה, ולא נראה ברעת עמנו וברעת מקדשנו!
קריינית 1: ליסיאס וצבאו מתקרבים למחנה יהודה - כדי להלחם בהם, עם רדת החשיכה.
אך יהודה עוזב את המחנה.
יש לו תכסיס צבאי.

ברקע- רואים את יהודה עוזב את מחנהו (מימין לבמה) ויחד עם חייליו- מתכופפים ועוברים מאחורי הבמה.
ליסיאס: "אוף, איפה יהודה ואנשיו, אנחנו לא מוצאים אותם"

חייל יווני 1: הכל חשוך, לא רואים כאן כלום!
חייל יווני 2: (מתנשף): איזה עלייה קשה! אני מת! (מתנשף בקול)
חייל יווני 3: (נתקל באבן, נופל) אוף, לעזאזל, היהודים האלה. כמעט נפלתי בגללם.
ליסיאס: איפה הם יכולים להיות?
קריינית 2: בנתיים יהודה ואנשיו התגנבו בשקט אל מחנה היוונים הגדול באמאוס.
יהודה: "לאלוהים הישועה"- להסתער!

ברקע: החיילים של יהודה מסתערים על מחנה היוונים (שנמצא בצד שמאל של הבמה) החיילים של היוונים - בורחים.
בס"ד

צבאו של יהודה שורף את המחנה (עשן!)
מדליקים גפרורים, זיקוקים, עשן.
ליסיאס (לחייליו) - הביטו- המחנה שלנו נשרף באש, אנחנו מחפשים כאן את יהודה ואת חייליו, והם שם שורפים את המחנה שלנו. אוי ואבוי, מעטים ניצחו את הרבים. עלינו לחזור ליוון.
החיילים- בוכים בכי תנינים. (בכי טיפשי ומעורר גיחוך)

מערכה 4- חוזרים למקדש (מאחור שוב בונים את המזבח ועליו הפסל)
קריינית 1: למחרת בבוקר ראו יהודה ואנשיו הנדהמים את כל המחנה הגדול של היוונים בורח במהירות במורד ההרים אל עבר חוף הים.
ברקע: יהודה ואנשיו בתלבושת חיילים מסתכלים במשקפות, ידיים על המצח - משקיפים.
חייל 1: "הם בורחים! הם בורחים! פחדנים! צבא כל כך גדול בורח מקומץ אנשים!"
חייל 2: "ניצחנו, ניצחנו בקרב, ניצחנו במלחמה. היהודים ניצחו את היוונים."
חייל 3: "לא בזכות הכוח"
ברקע: (מוזיקה: "אנחנו מאמינים בני מאמינים") החיילים ויהודה רוקדים במעגל ושרים. מזמינים את הקהל למחוא כפיים ולשיר.
יהודה : נס גדול עשה לנו ה'
חייל 1: נס גדול, ענק.
חייל 2: ניצלנו מהצבא הנורא!!!
חייל 3: לא בזכות הכוח
חייל 4: אנחנו צריכים להודות לה'!
יהודה: נעלה למקדש, ונחדש בו את עבודת הקודש לאלוקינו!
ברקע: כל החיילים עם יהודה עולים לעבר ירושלים בשמחה ובתחושות ניצחון.
(השיר: יבנה המקדש) ממשיכים לשיר מאחורי הבמה.
נכנסים מהצד השני של הבמה, הבעת פניהם מתחלפת בעצבות ותדהמה.
חייל 1: איזה חורבן נורא, מה קורה כאן כך נראה בית המקדש?
חייל 2: הכל מוזנח, מלוכלך, מאובק, קוצים גדלו בין האבנים, הקירות שבורים
חייל 3: מה, על המזבח של בית המקדש יש פסל יווני?
חייל 4: פשוט בא לי לבכות. (פונים לקהל ידיים על הפנים, כתפיים רועדות)
כל החיילים שמים עפר על ראשם, ובוכים.
יהודה: בקול גדול : זה לא הזמן לבכות ולהיות עצובים, עכשיו הזמן לבנות לנקות לטהר ולשמוח!!
ברקע- החיילים מוציאים את הפסל וזורקים אותו, מוציאים את האבנים של המזבח המחולל, ומכניסים במקומם:
מנורה
שולחן
מזבח לקטורת
ובונים מחדש את מזבח העולה.
רקע: 2 כוהנים נכנסים, אחד מדליק את המנורה, (פנים לקהל)
אחד מקטיר קטורת על מזבח הקטורת (פנים לקהל)
2 כוהנים: היום, ביום כה, בכסלו שנת _____ לבריאה, זהו יום חנוכת המזבח וחיידוש העבודה במקדש.
מוזיקה: מעוז צור ישועתי.

קריינית לסיום: מאז, בכל שנה ושנה, חוגג עם ישראל בכל העולם כולו בכ"ה בכסלו את חג החנוכה:
חנוכת המזבח, חנוכת העבודה במקדש, ואת נצחון הטוב על הרע
האמת על השקר
האור על החושך

לא בזכות הכוח!

כל השחקנים עולים לבמה ושרים יחד ליד המנורה הדולקת "מעוז צור"